Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 116. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 20-го ТРАВНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 20, 1980 No. 116. VOL. LXXXVII.

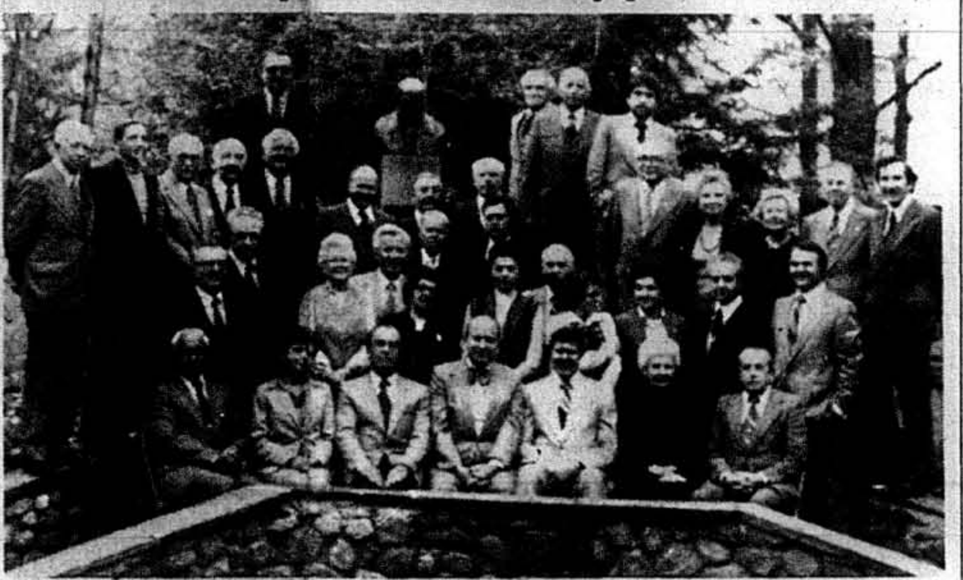
ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС ЗАКІНЧИВ РІЧНІ НАРАДИ СХВАЛЕННЯМ БЮДЖЕТУ З ПЕРЕДБАЧЕННЯМ ПОНАД СІМ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ ПРИБУТКІВ ТА ПОНАД ШІСТЬ МІЛЬЙОНІВ ВИДАТКІВ, ПРИДІЛЕННЯМ $31,750 НА СТИПЕНДІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ І 27,500 ДОЛ. ПОЖЕРТВ НА НАРОДНІ ЦІЛІ ТА СХВАЛЕННЯМ РЕЗОЛЮЦІЙ ДЛЯ ДОБРА ОРГАНІЗАЦІЇ І ГРОМАДИ

Союзівка/Кергонксон. — Схваленням бюджету з передбаченням понад 7 мільйонів долярів видатків, приділенням рекордової суми 31,750 долярів на стипендії для потребуючих і заслуговуючих студентів та 27,500 долярів пожертв на народні цілі, як і схваленням цілого ряду резолюцій і рекомендацій, що мають правити за напрямні для праці Головного Екзекутивного Комітету в біжучому році закінчив Головний Уряд Українського Народного Союзу минулої п'ятниці, 16-го травня, свої звичайні, передбачені статутом річні наради, що почалися в понеділок, 12-го травня, та продовжувалися на цій виховно-відпочинковій власній оселі в Кекстильських горах.

Наради в п'ятницю, 16-го травня, були присвячені виключно власне справам бюджету та резолюцій і рекомендацій для добра організацій і громади, що їх пропонували поодинокі комісії: Стипендійна, Молоді, Спортова, Жіноча, Канадських справ, Організаційна, Культурна, Сеніорів, Фінансова і Резолюційна, які радили окремо протягом двох попередніх днів нарад. (Повний текст резолюцій буде надрукований вже в черговому виданні „Свободи").

Закінчуючи ці вже другі з черги звичайні річні наради теперішнього Головного Уряду УНС, обраного на 29-ій Конвенції, що відбулася в Піттсбургу, Пенсильвенія, в травні 1978-го року, головний предсідник д-р Іван Флис дякував усім однаково за признання, як і за конструктивну критику, але зокрема за справжній братерський [illegible] переважав в дебатах і рішеннях.

Закінчено ці річні наради Головного Уряду УНС молитвою, яку провів головний контролер о. митрат Степан Біляк і традиційно співом „Ще не вмерла Україна".

Головний Уряд Українського Народного Союзу біля пам'ятника Т. Шевченка на Союзівці під час річних нарад.

КВЕБЕКСЬКІ УКРАЇНЦІ Й РЕФЕРЕНДУМ 1980

Монтреаль (ОУПС). — В зв'язку з референдумом у справі незалежности Квебеку відбулася тут, у Домі Молоді при вул. Боб'єн 7-го травня, громадська нарада українців Квебеку, яку вів голова ініціятивного комітету проф. М. Андрухів у присутності представника місцевого Комітету Українців Канади мгра Є. Орищука. В нараді взяли участь як доповідачі професори Ярема Келебай і д-р Яр. Рудницький, що всебічно з'ясували політичне положення сучасного Квебеку, аспірації французького населення з двома протилежними плятформами — незалежницькою Рене Левека й його „Квебекської партії" та федералістичною Кльода Раяна, голови квебекської „Ліберальної партії". Окреме місце в доповідях було присвячене аналізі становища українців у цій справі, з'ясованого Централею КУК у меморандумі Комісії Пепена-Робарста в справі одности Канади та в меморандумах проф. Яр. Рудницького прем'єр-міністрам Канади й Конституційному Комітетові в Оттаві. — В дискусії, що слідувала після доповідей, більшість учасників заявилася за одністю Канади й голосуванням „ні" в референдумі, хоч були й голоси за „так", яких речником був п. І. Середа з Монтреалю. В підсумках наради ствердженo, що всі українці Квебеку повинні взяти участь у голосуванні над референдумом, кожен згідно з переконанням й своїм сумлінням.

Відбулася нарада представників кредитових кооператив

Пассейк, Н.Дж. (Н.Н.). — В неділю 4-го травня в приміщеннях нового дому федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч" у Пассейку, Н.Дж., відбулася нарада представників українських кредитових кооператив метрополітальної округи Ню Йорк — Ню Джерзі. Наради відкрив та привітав приявних голова дирекції місцевої кредитової кооперативи Я. Петрик і передав провід нарад Л. Футалі, заступникові голови Централі Українських Кооператив ЗСА. Л. Футала подав інформації про підготовку загальних зборів ЦУКА в Чікаґо в днях 7-го і 8-го червня ц.р. у програмі яких заплянованo теж ряд панелів на актуальні проблеми нашої кооперації та можливості піднесення рівня услуг членам кредитівок згідно з новим федеральним законодавством. Обговорено можливості тіснішої співпраці з Централею кооператив та потребу обміну досвідом у праці між окремими кооперативами в окрузі. Рішено влаштувати „Кооперативний день" у формі фестивалю-пікніку для популяризації кооперативного руху. Підготовкою „Дня" займеться комітет з представників кредитових кооператив округи. Перед закінченням нарад учасники звітували коротко про стан кредитівок і про актуальні проблеми в зв'язку з економічною ситуацією в країні.

На стінах Софійського собору знайдено незвичайну азбуку

Київ. — Тут на стінах Софійського собору знайдено незвичайну азбуку, яка зацікавила істориків, лінґвістів, філологів та етнографів, — інформує київська газета „Молодь України".

Досліджуючи стіни пам'ятки архітектури XI сторіччя у цьому соборі, спеціялісти знайшли ледь замітні написи — цілі фрази накреслені древнім літописцем. Азбука їхня не була подібна ані до грецького альфавіту, ані до кириличної абетки, що нею колись користувалися слов'яни. Щоб розшифрувати це таємниче письмо, спеціялісти допомагали собі настінними малюнками, які знаходяться біля цих написів. Співставивши написи з малюнками, вчені Інституту археології АН УССР прийшли до висновку, що ця азбука складалася із 27-ох літер.

Науковці також припускають, що ця, давньозабута азбука становить собою — „проміжкову ланку між так званою писемністю 'без устрою', якою користувалися стародавні кияни ще задовго до прийняття християнства" і кирилицею одинадцятого століття". Написи на стінах Софійського собору зроблені шрифтом, у якому, — як думають учені, — впроваджувалися нові літери, щоб краще передати фонетику слов'янської мови". Ця знахідка також свідчить про існування у той час високої писемної культури, ще заки прийшла кирилиця.

Зокрема один із тих написів допоміг встановити точну дату смерти київського князя Ярослава Мудрого, під час князювання якого побудовано Софійський собор, — 20-го лютого 1054 року. Крім цього, є ще інші написи, які насвітлюють різні історичні факти з цих часів, а деякі ще не розшифровані, але над якими вже працюють науковці, допоможуть — „розгадати немало таємниць з історії півторатисячного Києва", — пише „Молодь України".

У ВІДНІ ВІДБУЛАСЯ ПЕРША ЗУСТРІЧ МОСКІ З ҐРОМИКОМ

Відень, Австрія. — Вже в дорозі до Відня, як і перед тим, новий державний секретар Едмунд Москі з підкресленням з'ясував дві важливі справи: в першу чергу він заявив, що як державний секретар він формулюватиме й відповідатиме за закордонну політику ЗСА в порозумінні і після акцептування Президентом; в стосунку до СССР він зовсім не приховував свого затурбовання аґресивною політикою Москви і висловив думку, що тій політиці треба протиставитися.

Розмови між обидвома дипломатами у Відні були холодні, але відкриті. Ці розмови дали змогу обидвом сторонам зорієнтуватися, чого від другої сторони можна очікувати. „Ми мали довгу і серйозну розмову про цілий ряд різних проблем. Я сподіюся, що ця зустріч доведе до дальших дискусій і що на якомусь пункті це дасть змогу осягнути розв'язку різниць, які існують", — заявив Москі.

Зі слів державного секретаря Москі і з його постави присутні на пресовій конференції журналісти зорієнтувалися, що положення є направду серйозне і покищо не можна сподіватися покращання у відносинах між ЗСА і СССР. Після закінчення розмов канцлер Австрії Бруно Крайскі улаштував прийняття для обидвох дипломатів.

В часі прийняття Москі і Ґромико сиділи побіч, що дало їм змогу у легшому тоні продовжати розмови. В часі того діялогу Ґромико сказав Москі: „Ми в Москві дивуємося, ким є Москі. Читаємо різні історії, одні кажуть що він жахливий... Другі кажуть, що він терпеливий і згідливий". На що секретар Москі відповів: „Сподіюся, що ви ніколи не відкриєте, що є правдою".

У промові секретар Москі на святочній церемонії відзначення 25-тиліття незалежности й невтральности Австрії сказав: „Принципи невтральности, самостійности, територіяльної непорушности, які пошановані у випадку Австрії, є ломані сьогодні... Сьогодні ми стоїмо віч-на-віч з життєвою лекцією, що аґресивний акт в одному місці загрожує безпеці всюди... Моя країна й інші будуть протиставитися таким актам... Ми будемо вимагати розрахунку за агресію як довго вона траплятиметься".

Жіскар д'Естен і Леонід Брежнєв зустрілися у Варшаві

Варшава. — Заповіджена зустріч президента Франції Валері Жіскара д'Естена і президента СССР та генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва почалася у Варшаві в понеділок, 19-го травня. В неділю по полудні в 6-ій годині прибув президент Жіскар д'Естен на летовище Окенцє, а звідтіля після коротких привітів, від'їхав до відомої в Варшаві Мислевіцкої палати. Годину після нього прибув Л. Брежнєв разом з міністром закордонних справ СССР Андреєм Ґромиком і подався до призначеного їм приміщення поблизу совєтської амбасади.

Ціллю тієї зустрічі і розмов, які в часі її тривання відбудуться, є посередництво в справі переборення кризи, яка витворилася між ЗСА і Совєтським Союзом після ряду агресивних виступів Москви, які закінчилися відкритим збройним нападом СССР на Афганістан. До злагіднення тієї кризи Москва прив'язує велику вагу, через що Брежнєв декілька днів після побуту у Варшаві на конференції совєтських сателітів, членів Варшавського Пакту, знову прибув до Варшави,

ВИБУХ ВУЛКАН

Ванкувер, Вашінґтон. — Сподіваний вже кілька тижнів вибух вулкану на горі „Мавнт Сейнт Гelенс" в стейті Вашінґтон стався в неділю вранці, 16-го травня, викинувши вгору на висоту 60,000 футів попіл і пару та вбивши принаймні семеро осіб, а 23 осіб не можна покищо відшукати.

Держави Европейського Спільного Ринку стосуватимуть обмежені санкції проти Ірану

Неаполь.—Міністри закордонних справ Европейської Господарської Спільноти на своїй конференції в Неаполі рішили застосувати санкції проти Ірану з днем 22-го травня, якщо до того дня не буде поступу у справі звільнення американських закладників. Одначе санкції, застосовані їхніми країнами, будуть значно лагідніші, як ті, які пропонував Вашінгтон.

З-під санкцій будуть вилучені усі контракти й замовлення, пороблені Іраном перед 4-им листопадом 1979 р., тобто перед днем захоплення американців ісламськими фанатиками в Теграні. Приклад европейців послужить базою Японії у застосуванні санкцій з її боку. Це значить, що вони будуть не лише обслуговувати запасовими частинами й технічною експертизою всі дотепер побудовані й улаштовані фабрики й заводи в Ірані, але будуть починати нові, якщо ті не відносяться до зброєнь.

Припинити нові зброєневі постачання й обслугу давніх вже перед тим погодилися дев'ять членів Спільного Европейського Ринку. Серед новобудов, які европейці й японці продовжуватимуть є величезні споруди в порті Бандар Аббас, які на ділі є спорудженням зовсім нового модерного порту. Споруди ці переводить італійський промислово-фінансовий концерн в сумі понад три більйони долярів. Японці докінчать побудову сталевого й інших виробничих комплексів також на суму понад три більйони долярів, західні німці далі будуватимуть металюргійні заводи, а англійці постачатимуть безперебійно автомобілеві частини до складаних в Ірані виробів Крайслера.

Таким чином европейські санкції зводитимуться до „моральної підтримки" ЗСА з боку европейських країн у справі закладників.

Офіційні чинники у Вашінґтоні заявили, що, на їхню думку, санкції мають своє чимале значення, бо вони „показують іранському урядові, що дальше в'язнення американських закладників коштуватиме йому багато". Ці ж самі чинники не скривали, що вони сподівалися гостріших заходів з боку европейських держав проти Ірану. Президент Картер, запитаний репортером, чи його вдоволяють такі санкції, відповів коротко „так".

14 осіб загинуло і багато було поранених у вуличних заворушеннях в Маямі

Маямі, Фльорида. — Чотирнадцять осіб загинуло, а біля 140 зазнали серіозних поранень в наслідок расових заворушень на вулицях Маямі, які тривають вже дві доби. Посилені відділи поліції і вояки національної ґвардії патролюють вулиці міста у якому фактично припинилося життя у зв'язку з підпалами і грабунками, які виникли в наслідок цих заворушень.

Посадник Маямі і губернатор стейту Фльорида погодились на введення тимчасового винятковoго стану в місті і заборонили мешканцям виходити на вулиці від години 8-ої вечора до 6-ої рано.

Кореспонденти і численні свідки інформують, що пожежі в Маямі і сильні дими утруднюють контролю товпи, яка грабує склепи, готелі і приватні доми. Досі заарештовано 222 негрів і 29 білих грабіжників, які, використовуючи ситуацію, наживаються чужим добром.

Заворушення почалися на тлі кримінального процесу над чотирма білими поліцистами, яким закидувано, що вони побили негритянського урядовця з Маямі Артура Мек Даффі, а лава присяглих, складена з білих осіб, визнала їх невинними.

„МЕДИЧНА ДОПОМОГА В МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ Є ЗНУЩАННЯМ НАД ГІДНІСТЮ ЛЮДИНИ" — ЗАЯВЛЯЄ ҐЕЛЬСІНКСЬКА ГРУПА

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Подаємо повний текст самвидавного документу, в якому змальовується жахливий стан „медичної допомоги" в таборах:

„Президентові Міжнародної амнестії (копія: Віцепрезидентові Міжнародної ліги прав людини А. Сахарову) від членів Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод в місцях позбавлення волі в СРСР.

КЛОПОТАННЯ

Не зважаючи на те, що Конституція СРСР декларативно проголошує надання громадянам СРСР безплатної медичної допомоги,-а 'Основи виправно-трудового законодавства СР СР' пітверджують, що засудженим в СРСР надається така сама допомога медична, як і всім іншим громадянам СРСР, ми є свідками того, що у місцях позбавлення волі медична допомога надається формально і фактично для знущання над гідністю людини.

Наведемо декілька прикладів. У нашому відкритому листі до всіх читачів радянських пропагандивних видань ми описали випадок з політв'язнем Тихим, що є яскравим свідченням того, як надають медичну допомогу у місцях позбавлення волі. Хворого на рака Тихого у стані голодівки 'видворяють' до карцеру, а 'лікар' Денисова заявляє, що він здоровий. А тепер цей 'медик', буцімто нічого не сталося, продовжує 'надавати допомогу' у концтаборі Сосновка, адміністрація всіляко її захищає.

У цьому ж концтаборі помер у 1977 році громадянин Канади Г. Цінірідзе, якого привезли в Сосновку після двох інфарктів. Такого хворого слід було негайно звільнити за станом здоров'я, однак адміністрація чекала, коли настане третій інфаркт і Цінірідзе помре в табірній лікарні.

У 1975 в цій же Сосновці помер громадянин ФРН Дункель, який був хворий на рака, а проте ж не був звільнений від відбуття покарання.

У 1977 році помер від туберкульози на 23-му році життя в'язень катівні Сосновка Волобуєв, який заразився туберкульозою, бо перебував у одній камері з хворим на сухоти у відкритій стадії хвороби — Цветковим, що помер на рік раніше, в 1976 році.

У 1975 році в наслідок запізнілої операції трагічно загинув в'язень Пехарев В.

Усіх смертних випадків у катівні Сосновка за сім років існування відбулося 15, що складає 50% від загальної кількости в'язнів.

І ось тепер на цій фабриці смерти 'надає допомогу' 'медик' Денисова, методи лікування якої описані вище.

На знак протесту проти такої медичної допомоги політв'язні катівні Сосновка відмовилися звертатися до 'медика' Денисової і таким чином позбавлені медичного обслуговування.

У зв'язку з цим ми, члени Групи сприяння виконанню Ґельсінкських угод в місцях позбавлення волі в СРСР, звертаємося до Міжнародної Амнестії з клопотанням сприяти тому, щоб в'язні катівні Сосновка користувалися медичною допомогою Міжнародного Червоного Хреста, оскільки вони на сьогодні цілковито її позбавлені.

Б. Гаяускас
А. Ґінзбург
С. Караванський
Е. Кузнєцов
Б. Ребрик
М. Руденко
Д. Шумук

Сосновка, червень 1979".

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

ІНФЛЯЦІЯ, ЩО ДОСЯГАЛА ВЖЕ ДВОЦИФЕРНОГО рівня, дещо зменшується. І так в травні кошик куплених сімнадцяти продуктів у споживчій крамниці в середньому коштує 22.42 дол., всього на 5 центів більше, як у квітні. Перевірка цих цін була переведена у восьми містах. Зниження цін є на яйця, свинячі котлети і яловичину, т.зв. „Т-бон стейк". Також впали ціни на каву.

НОВИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЕДМУНД МОСКІ дістає постійні поради від урядовців Державного департаменту, як тримати Збіґнєва Бжезіньского у своїй тіні: треба настоювати на тому, щоб дорадник Білого Дому для справ крайової безпеки не появлявся на телевізійних програмах і на інтерв'ю, стримувався від зустрічів з чужоземними дипломатами і не був у зв'язках з закордонними урядами без цілком ясно висловлених повноважень на це самого Москі.

СЕЛІЯ ҐЕВАРА, СЕСТРА УБИТОГО У 1967 РОЦІ революціонера Че Ґевари, прибула до ЗСА, щоб повести кампанію натиску на арґентинський уряд з метою звільнення її молодшого брата Хуана Мартіна, який перебуває в ув'язненні від 1975 року. Хуан Ґевара був заарештований в час, коли в Арґентині влада, що її тоді очолювала Ізабеля Перон, почала чистку серед скрайніх лівих терористичних елементів. Його обвинувачено у посіданні зброї і спілкуванні з терористами та засуджено минулого року на 12 років ув'язнення.

ДОРАДНИКИ РОНАЛЬДА РЕҐЕНА ТЕПЕР МУСЯТЬ визнати, що Джордж Буш виявив досить сили в передвиборах, щоб його кандидатуру бралося поважно на можливого кандидата на віцепрезидента разом з кандидатом на президента Реґеном на тому самому виборчому бальоті, — пише „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 19-го травня. Ці самі дорадники Реґена не сумніваються, що, не зважаючи на теперішні загострення у відношеннях президента Картера і сенатора Кеннеді, таки прийде до їхнього замирення перед осінньою кампанією на Президента ЗСА.

У світі

НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ТРІПОЛІ, ЛІВІЯ, яка відбулася в першій половині квітня її учасники — Лівія, Сирія, Південний Ємен, Альжир і ПВО — устійнили політику тих країн на найближчий час. У комунікаті, який повністю передало совєтське пресове аґентство ТАСС, так цю політику з'ясовано: „Учасники фронту будуть: розвивати й закріпляти свої стосунки з країнами соціялістичного бльоку на чолі з СССР. Нарада уповноважнила лідера лівійської революції М. Кадафі в імені фронту (порозуміння тих чотирьох держав і ПВО) пов'язатися з СССР з ціллю збільшити піддержку фронтові (з боку СССР) і забезпечити воєнно-політичну рівновагу в цьому обширі, а також поширення й поглиблення відносин між СССР і країнами фронту".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зміна в Державному департаменті

Хто властиво керує закордонною політикою. На це питання можна би відповісти, що закордонна політика, як кожна інша ділянка державного життя, залежить від людини, яка нею керує, бо кожне діло робить людина — коли вона доросла до свого завдання, то діло виходить добре ,,коли ж як американці кажуть, ,,черевики завеликі" для даної людини, то виходить клопіт. Проте, існують тверді передумови для формування закордонної політики незалежно від того, хто покликаний на її керівника. Це геополітична ситуація країни.

З'єднані Стейти, що простягаються від Атлантійського по Тихий океан мають на сході Европу,чи пак ту потугу,що репрезентує фізичну силу Европи, — на заході мають Англію, знову же з тією потугою, яка панівна на азійському континенті. В Европі першим ворогом Америки була Англія, проти якої ведено визвольну війну. Але це було ще у XYIII сторіччі. За нашої пам'яті силовим чинником Европи була Німеччина Гогенцоллернів і Німеччина Гітлера — і тому, що вона стала загрозою для безпеки ЗСА, то й прийшла американська інтервенція у двох світових війнах. У Другій світовій війні Америка була примушена вести війну на два фронти — проти Німеччини і проти Японії, і виграла ту війну завдяки подивугідному хистові, завдяки невичерпному промисловому потенціялові і завдяки надзвичайному державницькому патріотизмові американської людини.

Тепер ситуація змінилася. Насправді у світі постала одна потуга з амбіціями, безкрупульним розгоном та імперіялізмом, підмурованим ідеологією марксизму, — насправді постала тільки одна великодержавницька потуга, яка загрожує цілому вільному світові. Загрожуючи також азійському обширові — СССР наче автоматично штовхнув Америку в сторону Японії і Китаю, створюючи підстави для ,,осі Вашінгтон-Пекін-Токіо", осі ще формально неоформленої, яка, проте, вже виразно зарисовується. Найпершою проблемою американської закордонної політики стало збереження миру в добі атомової зброї, бо така війна рівнялась би загибелі людства, але водночас таке контролювання збройних сил і всієї глобальної політики СССР, щоби російсько-большевицький імперіялізм не поширював свого стану посідання і не загрозив існуванню вільного світу.

На превеликий жаль, за двох останніх президентів Америки — резпубліканця Форда і демократа Джіммі Картера — настільки послаблено збройну силу З'єднаних Стейтів, що послабився її міжнародний авторитет та автоматично скріпився імперіялістично-агресивний гін Совєтського Союзу і всіх ворожих Америці сил.

У числі з 12-го травня ц. р. поважного і впливового тижневого журналу ,,ЮС Нюз енд Вордльд Ріпорт" є першорядна стаття з нагоди резиґнації державного секретаря Сайруса Венса і призначення на його місце сенатора Едмунда Москі. Сам заголовок тієї статті багатомовний: ,,Очищування сміття". Закордонна політика Америки стала така засмічена, що, наприклад, наче автоматично насувається запит: де союзники Америки, коли вона потребує їх? Найближчі і найвірніші союзники замовкли, коли йдеться про єдиний фронт супроти СССР у справі Афганістану, чи про єдиний фронт супроти Ірану у справі закладників. Причина ясна: у міжнародному світі у XX сторіччі вирішним є силовий чинник, а цього американського силового чинника не стало. Державний секретар Сайрус Венс був людиною старої бюрократичної дипломатичної школи, яка дивилася на Схід Европи очима російських істориків, які нахлинули були до Америки після упадку царату. Учнем тих істориків був Ф.Д.Рузвелт і його політику продовжував Сайрус Венс: зберегти за всяку ціну ,,детант", навіть за ціну послаблювання Америки і зменшування її міжнародного авторитету, з чого він не здавав собі справи. Щоденна преса в ЗСА порівнює нового державного секретаря Едмунда Москі з дорадником Президента у справах крайової безпеки Збігнєвим Бжезінським. Вони, мовляв, обидва польського роду, але дуже різні поглядами і темпераментом, і Едмунд Москі ближчий своїми поглядами до Сайруса Венса, як Бжезінський. Було би сумно, якби це була правда. Сутня різниця між Бжезінським і Венсом не була та, що один був ,,яструбом", а другий ,,голубом", тільки та, що один знав історію Сходу Европи і заповіт Романових, а другий не знав. Чи Едмунд Москі виявиться кращим знавцем суті совєтського агресивного імперіялізму і чи він знатиме краще, як його попередник, що природним союзником ЗСА є поярмлені Совєтським Союзом народи, це ще покажеться. Проте вже тепер немає сумніву, що добре сталося, що Сайрус Венс відійшов, бо за його урядування накопичилося ,,сміття", чи пак ,,румовище", що його має очищувати і впорядковувати Едмунд Москі. І в цьому напевно не буде перешкоджувати йому, а допомагати Збігнєв Бжезінський.

КАНДИДАТОМ НА ІРАНСЬКОГО прем'єр-міністра є адмірал Агмад Мабані, колишній міністер оборони, а в січневих виборах на президента Ірану, в яких виграв Бані-Садр, кандидат на президента. Адмірал Мабані мав довшу розмову з Аятоллею Хомейні, під час якої він, згідно з інформаціями, поставив передумови, на яких він погодився бути прем'єр-міністром.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II В ПРОМОВІ ДО НАСЕЛЕННЯ Ґгани, яку він виголосив на летовищі в Аккрі, закликав до ,,сміливих акцій" в боротьбі за підвищення життєвого рівня, кращої освіти для населення тощо. Прийняття Папи набрало такого ентузіястичного характеру, що тисячні маси людей прорвали поліційні й військові кордони, тісним колом окружили Папу і заходила небезпека фізичного потурбування Папи схвильованими масами.

ГОЛОВУ ДЕПАРТАМЕНТУ БОРОТЬБИ з терористами в поліції Венеції, Альфреда Альбанеза, вбили терористи з групи ,,Фронтова Лінія", яка є частиною системи ,,Червоних Бригад". Терористи заблькували його авто недалеко його хати й засипали його стрілами, заки він зміг витягнути свою пістолю. Терористи ,,Фронтової Лінії", так як і ,,Червоні Бригади", є крайніми комуністами.

МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ ПРИ ОН засудила Совєтський Союз і поодинокі його республіки, заступлені в ОН — Українську і Білоруську, — за законодавство, яке змушує до виконування праці, навіть примусової. Міжнародна Організація Праці поставила до СССР вимогу змінити законодавство.

Панас Феденко

ПОЛІТИЧНИЙ ПОХОРОН

Дня 8-го травня в Белграді,столиці Югославії,поховали Йосипа Брожа,більше відомого під прибраним прізвищем ,,Тіто". Ще тому 10 років і найбуйніша фантазія не могла б угадати, що на похорон комуністичного президента і маршала з'їдуться з цілого світу королі, прем'єри, президенти, диктатори та інші високі достойники своїх країн, з якими Тіто був в приязні і з деякими у ворожнечі і в збройній боротьбі. ,,Tempora mutantur", — як каже відома приповідка, а за зміною часів змінюються й люди з їхніми симпатіями й антипатіями.

Вождь югославських комуністів став ,,ворогом ч. 1" для Москви, коли в 1948 році відмовився слухати наказів Сталіна і вибрав для Югославії ,,свій шлях до соціялізму". Нелегко було Тітові відлучитися від ,,опіки" Російської імперії.

Греки й південні слов'яни — серби, болгари, македонці, бувши в турецькій неволі, мріяли, що одновірний московський цар їх визволить. Фактично це сталося, бо царська Росія вела війну з Туреччиною в XYIII і XIX віках під прапором боротьби за визволення православних народів. Цариця Катерина II (1762-1796) плянувала завоювати Царгород і об'єднати православні народи під російською владою. Перемоги Росії в війнах з Туреччиною допомогли сербам створити державу 1830 року, а поразка Туреччини в війні 1877-1878 роках дала болгарам можливість визволити частину їх країни від турецького панування.

Російський уряд уважав за своє право командувати в визволених православних країнах, котрі, з вдячности, мали б коритися наказам із Петербургу. Після російсько-турецької війни 1878 року російський уряд плянував обернути новостворене Болгарське князівство в ,,Задунайську губернію"...

Само собою, імперіялістичне зазіхання ,,старшого брата" не знаходило симпатій в освіченій частині болгарського і сербського народу, але в масах цих країн жила давня прихильність до Росії. Ця орієнтація на доброго слов'янського ,,старшого брата" була і серед західніх слов'ян, неправославних: чехів, словаків, словенців. Поляки ставилися до Росії вороже.

Русофільство серед слов'янських народів південної й Західньої Европи ожило в формах комуністичного руху: адже московське Політбюро обіцяло всім народам вільне самовизначення і всесвітню революцію, щоб створити ,,нову землю й нове небо"... Надії на ,,доброго вуйка" — Сталіна зокрема поширилися в час Другої світової війни, коли фюрер Гітлер взявся творити ,,III імперію", в якій слов'янські народи мали б стати невільниками ,,вищої раси" або й зовсім зникнути з лиця землі.

Тіто, вождь партизанського руху в Югославії від 1941 року, мав щастя: він очистив свою країну від німецької окупації ще до приходу совєтських армій в Югославію. Зброю югославські комуністичні партизани дістали від англійців. Тіто і його однодумці в партизанському русі знали, як поводилося совєтське військо в окупованих країнах.

Щоб не дати Москві обернути Югославію в провінцію — сателіта совєтської імперії, Тіто збунтувався. То було трудне рішення, бо в югославській компартії була сильна течія, прихильна до московської ,,протекції", як теж в новоствореній армії.

Непослух Тіта наказам, що приходили з комуністичного ,,III Риму" — Москви, засудили компартії в цілому світі. Кремль прокляв Тіта як ,,фашиста" і кликав югославців до повстання проти Тіта, ,,наймита капіталізму й імперіялізму". Була небезпека походу совєтських армій на Югославію, щоб знищити ,,ревізіоніста" Тіта.

Акти дипломатії західніх великодержав того часу ще неопубліковані. Однак можна з певністю сказати і Лондон і Вашінгтон, безперечно, послали пересторогу Сталінові, щоб не простягав рук на самостійну комуністичну Югославію. В той час Москва не мала атомової зброї, і Сталін мусів відступити. Його наслідники (Хрущов та інші) визнали за потрібне помиритися з ,,ревізіоністом" Тітом і прийняли югославську Компартію в міжнародне комуністичне ,,сімейство".

Однак ця ,,зміна погоди" не змінила ,,політичного клімату". Москві ,,не до смаку" була ідея Тіта створити спілку невтральних держав, що стоять поза НАТО-м і Варшавським пактом. Теоретикам ,,ленінізму" не до вподоби господарська політика югославського уряду, що скасував колгоспи і дозволив деяку самоуправу в індустрії. Комуністи країн совєтського Бльоку завидують югославському урядові, що виступає самостійно на міжнародній арені, не оглядаючись на московських ,,політруків".

Тому уряд Югославії все мусів бути на сторожі, щоб не попасти під ,,політичну руку" Москви. Окупацію Чехо-Словаччини совєтським військом 1968 року Тіто засудив, бо Москва може зорганізувати ,,братню допомогу" і для Югославії: мовляв, югославські

(Закінчення на стор. 3)

Дора Рак

ПЕРЕД МАДРИДОМ — ДОРОГА ДО КОПЕНГАҐЕНУ

Серіями доповідей і панелів та інформацією в пресі Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) актуалізує близькість міжнарародної конференції у Данії. Це — Світова Жіноча Конференція, що відбудеться у Коппенгаґені, в Белла Сентер, від 14-го до 30-го липня 1980 року в половині Жіночої Декади Об'єднаних Націй, котра почалася в 1975 році.

Конференція і Форум

Конференція проходить у системі ОН, з участю державних делеґацій, управнених до голосування, та обсерваторів від недержавних організацій (т. зв. NGO) на консультативнім статусі при ОН. Паралельно з офіційною конференцією саме ці організації скликають Форум, подібно як ,,Трибуна" в Мехіко Ситі в 1975 році, від 14-го до 24-го липня в Амаґер Університетськім Центрі, що проходитиме у формі різних зібрань, семінарів, панелів, дискусійних груп і т. п., що їх заініціюють міжнародні і крайові організації, а також спонтанні групи (ад гок).

Програма Форуму буде пов'язана з головними темами Декади, а це: ,,рівноправність, поступ і мир", та з вужчими темами відносно ,,Здоров'я, Освіти, і Праці", які будуть предметом нарад Конференції. На аґенді також — перегляд осягів перших п'яти років декади та перешкод, які сповільнили поступ жінки у цілому світі. У висліді Конференція ухвалить нову зревідовану програму на наступних п'ять років. Декади в рамках Світового Пляну Акції, схваленого в 1975 році. Інші точки програми на Конференції і Форумі це: расизм, включаючи ,,апартеїд", расизм і сексизм, та проблеми сезонових робітників (міґрантс), втікачів, родини.

Заплянововано щоденні звіти зі сесій конференції перед Форум і в його щоденнім бюлетені, що його видаватиме Публікаційний комітет.

Програму доповнятимуть виставки, фільми, звукопрозірки, публікації (книжки, брошури, памфлети, афіші, фотографії і т. п.) Предбачені сценічні продукції — драма, комедія, музика, танець. Рівночасно відбудеться Перший Міжнародний Фестиваль Жінок-Мисткинь з ініціятиви американських мисткинь (в Ny Garlsberg Glyptotek Museum). Окремий комітет плянує висвітлювати прозірки, що запрезентують творчість жінок з цілого світу, влаштувати дискусійні панелі, виставки публікацій і т. п.

Форум і всі пов'язані з ним події доступні для всіх жінок, хоча радять зареєструватися наперед в бюрі плянувального комітету (Room 574,600 Lexington Avenue,New York, N.Y. 10022 NGO Mid-Decade Forum), а на місці в Копенгаґені реєстрація зачнеться у неділю, 13-го липня ц. р. Немає ніякої реєстраційної оплати на Форум, але добровільні датки можна посилати на покриття адміністраційних видатків на цю саму адресу.

Конференцію попередить дводенна зустріч журналістів для їхньої інформації — у ,,Белла Сентер" в днях 11-го і 12-го липня. Акредитацію полагоджує бюро в ОН в Ню Йорку. Заходи масової інформації (радіо, телевізія, преса ОН) будуть до диспозиції в центрі конференції.

Участь українських жінок

Українське організоване жіноцтво під проводом СФУЖО вже від минулого року приготовляється до участи — посередньо в Конференції, а безпосередньо в Форумі. Користаючи з досвіду української тридцятьчленної групи,яка була в Мехіко Ситі в 1975 році під час Першої світової Жіночої Конференції, Екзекутива СФУЖО і її комісії зв'язків опрацьовують потрібні матеріяли, щоб використати можливості, що їх дає широка програма і форма з'їзду в Копенгаґені, та й сучасна політична ситуація в світі.

Щоб поінформувати ширший загал про свої пляни, Федерація розсилає підготовчі інструкції та організує зустрічі, панелі, наради. І так в 1979 році відбувся симпозіюм в Ню Йорку (28-го квітня), доповідь у Мюнхені (3-го червня), панелі в Філядельфії (7-го жовтня) і в Ірвінгтоні (23-го жовтня); в цьому році з ініціятиви Союзу Українок Франції в Парижі була 22-го березня доповідь Дори Рак, а в Ню Йорку Комісія зв'язків влаштувала інформативний панель 19-го квітня з участю голови СФУЖО — п-ні Ліди Бурачинської та панелісток Олени Процюк, Софії Карпінської, Дори Рак; модератором була Оксана Шурова. Головні думки панелю були передані в інтерв'ю Олі Чмух для ,,Голосу Америки". Знову ж Фінансова комісія федерації в Канаді підготовила зустріч з прихильницями 26-го квітня, де ширшу інформативну доповідь дала Дора Рак з Ню Джерзі, а присутні (к. 60 осіб), в запитах і дискусії поділилися своїми думками. Вечером проводила Софія Проців, голова центральної управи Організації Українок Канади. Канадська комісія СФУЖО під проводом голови Анни Ганківської та при співпраці членок Б.

(Закінчення на стор. 4)

КОМУНІКАТ

Президії Українського Патріярхального Світового Об'єднання (УПСО) з приводу Надзвичайного Синоду Єпископів Помісної Української Католицької Церкви в Римі, в днях 24-27 березня 1980 року.

Скликаний Святішим Отцем Іваном Павлом II Надзвичайний Синод Єпископів Помісної Української Католицької Церкви (ПУКЦ) є історичним етапом у житті нашої Церкви. Він є підтвердженням досягнень довгорічних змагань тієї Церкви під проводом і надхненням Їх Блаженства Патріярха Йосифа. Українське Патріярхальне Світове Об'єднання, його складові частини та численні мирянські й громадські організації привітали скликання Синоду телеграмами до Вселенського Архиєрея, Патріярха Йосифа та Членів Синоду. Висліди цього Надзвичайного Синоду мають поважне значення для сучасного стану і для майбутнього нашої Церкви.

Відбуття цього Синоду, його характер і поставлені завдання підтвердили з боку Апостольської Столиці юрисдикційну єдність Помісної Української Католицької Церкви в Україні й на поселеннях у рамках Верховного Архиєпископства Львівського. Визнання цього стану відбулося публічним актом перед цілим світом та під проводом Вселенського Архиєрея. Цей факт буде великим духовим збагаченням і покріпленням для віруючих Мовчазної Церкви в Україні.

Хоч Апостольська Столиця при цій нагоді не визнала формального статусу і титулу Українського Католицького Патріярхату, проте вона підтвердила фактичне існування і повновласті ПУКЦ. Цим наша Церква зрівняна з іншими католицькими східніми патріярхатами. При цьому Президія УПСО уважає, що постійні зусилля Блаженнішого Патріярха Йосифа, Владик, духовенства й мирянства, щоб Апостольська Столиця визнала синоди і патріярхат, були правильними.

Другим досягненням Надзвичайного Синоду є вибір коадьютора і наслідника для Блаженнішого Йосифа. Як сам Блаженніший казав: ,,Наш Львівський Престіл не буде осиротілий". Із трьох кандидатів, що їх подав Синод, Папа вибрав Митрополита Філядельфії, Мирослава І. Любачівського.

Дальшим здобутком цього Надзвичайного Синоду є відкриття перспективи для дальших повноправних зібрань Синоду для керування справами ПУКЦ і вибору кандидатів на єпископів. Ця історична перспектива накладає повну відповідальність за дальше життя Української Церкви на всіх Владик, членів Синоду. Наша Церква із своїм Главою і Отцем рядиться своїми синодами.

З приводу відбуття цього Надзвичайного Синоду Єпископів ПУКЦ під головуванням найвищого Пастиря Вселенської Церкви і в єднанні з Головою нашої Церкви, президія УПСО урочисто звертається із синівським проханням до Отців Синоду, Українських Владик, щоб вони — у почутті історичної відповідальности, в повній свідомості й правдивому однодумстві, в льояльності до свого Первоієрарха та з душпастирською посвятою й євангельською любов'ю до свого стада — гідно здійснювали свій високий уряд пастирів Української Католицької Церкви.

УПСО, зі свого боку, заявляє, що все мирянство ставиться з повною льояльністю й відданістю до Синоду ПУКЦ під головуванням Патріярха Йосифа та до поодиноких Владик.

При цьому УПСО вважає за потрібне ствердити, що воно стоїть непохитно і безповоротно на становищі дотеперішніх здобутків у змаганнях за патріярхат УКЦ. Патріярхальний Устав Помісної Української (Руської) Католицької Церкви, прийнятий титул Патріярха Києво-Галицького, практичне здійснювання патріярхального устрою і синодальних постанов залишаються здобутками, що їх всі складові частини нашої Церкви — ієрархія, духовенство, монашество і мирянство — мають прийняти за справжні досягнення і начала життя і дальшого розвитку нашої Церкви, та при тому робитимуть усе, щоб якнайскоріше здобути визнання Патріярхату ПУКЦ. Ці начала ввів у життя Патріярх Йосиф згідно з нашими історичними традиціями, за надхненням Слуги Божого Андрея і в дусі постанов Другого Ватиканського Собору. Вони є наріжним каменем нашого церковного життя.

Ґент — Париж — Детройт, 26 квітня 1980 р.

Президія УПСО:

Д-р Петро Зелений
голова

Д-р Богдан І. Лончина
Заступник голови

Д-р Володимир Попович
Заступник голови

Д-р Кирило Митрович
Секретар

Д-р Володимир Пушкар
Скарбник

Отець д-р Ю. Шумовський

УКРАЇНСЬКЕ МУЗЕЙНИЦТВО ЗА КОРДОНОМ

Не раз ми довідуємось із газет про створення музеїв при церквах, різних організаціях чи приватних місцях. Відомо, що метою кожного музею репрезентувати українську історію, культуру, етнографію чи мистецтво українського народу на чужині. Отворення музею на місцях поселення нашої еміграції в ЗСА чи Канаді, Арґентині чи в Европі — це надзвичайно важлива ідея і має колосальне значення для нашого народу і культури, та дуже вітана і необхідна як з боку пропаґандного, репрезентаційного, так і в характері збереження та консервації тих музейних скарбів, які знаходяться у колекціях приватних осіб, яким важко розстатися із цими пам'ятками, так, що здебільша вони кінець-кінців пропадають або розпорошуються по виставках, різних крамницях, антикварнях та спекулянтах — і таким чином гине їхня наукова і історична вартість Я особисто, як колишній організатор і фундатор музеїв (реґіонального в Дубні, Обласного в Рівному чи Історичного Музею в Судані) є категорично проти розпорошення пам'яток нашого мистецтва і культури по малих приватних музеях, збірках, які вже досі створились і з яких кожен вважається за єдине і важливіше місце в охороні і консервації та збірки наших пам'яток на терені ЗСА. Як нам відомо, в ЗСА вже існують такі музеї, як: Музей Архів у Бавнд Бруку при Церкві Пам'ятнику, при Дієцезії в Стемфорді, в Чікаґо, в Каліфорнії тощо. Але чи вони відповідають своїй цілі? Хто їх оглядає? Хто ними цікавиться? Хто їх використовує чи опрацьовує науково, та рівнож хто їх доглядає та ними керує? У яких умовинах вони знаходяться? Про це можна було б дуже багато сказати, але це дуже важлива справа в музейництві.

Перш за все кожен музейний експонат потребує відповідного місця переховування та фахової консервації і безумовно забезпечення від вологости, води, вогню, злодійства та різних інсектів. Експонат музею повинен бути до послуг глядачам як щось цінне,оригінальне,як живий експонат, а не мертвий. А для науковців цей експонат повинен бути доступний для наукового опрацьовання зо всіма характеристичними даними і його документацією. Директором, консерватором та доглядачем музею повинна бути людина фахова в музейництві та знавцем не тільки якоїсь одної галузі науки, як археології, етнографії, мистецтва, але краще було б, щоб це була всебічно освічена і фахова людина, обізнана з археологією, етнографією, історією, палеографією та мистецтвом, а головним чином мусіла б мати музейне знання та практику в клясифікації і консервації експонатів, у веденні картотеки, фототеки та в ляборатоpній праці по реконструкції і консервації експонатів різного характеру. Це все дуже важливе і необхідне для належного збереження і клясифікації та розміщення у ґабльотах музею, що дасть певний і належний матеріял не тільки у використанні експонатів у науковому відношенні чи їх студіюванні, але і для огляду звичайному глядачеві. Коли експонат не має своєї метрики, фахового опису в картотеці чи не лежить в музеї у відповідному порядку чи місці, — такий експонат навіки втрачає свою історичну і наукову вартість і стає мертвим предметом. Тому при музеї, якщо директор його не фахівець, науковець чи мистецтвознавець, мусить бути створена колеґія фахівців з різних галузів науки, які б допомогали своїм фаховим знанням у музейницькій праці.

А також у добре влаштованому музеї не повинні мати місце експонати в ґабльотках, без відповідних етикеток — з точним і вірним визначенням їхнього походження, значення та характеру. Вони рівнож повинні знаходитися у відповідному для них місці, та з певними науковими даними та за хронологічним порядком. Помешкання для музею рівнож відіграє неабияку ролю. Будинок мусить бути мурований, сухий, забезпечений від вогню та вологости та з відповідним освітленням та температурою. Якщо ми хочемо творити музей з метою репрезентації нашої культури і старини не тільки для еміґрантів з України, а й для місцевого населення Америки чи туристів з інших країн світу, чи для наукових опрацьовань як науковий матеріял, такий музей не може знаходитись десь на периферіях далеко від центрального і великого місця, як Ню Йорк, Чікаґо, Сан Франсіско, Вашінґтон. Він мусить бути в такому самому місті, в столиці, в центрі культури, освіти та туризму. Лише в столичних містах та великих осередках країни наші музеї можуть мати ваґу і зробити велике діло у висвітленні і пропаґанді нашої культури історії та мистецтва і бути доступними місцями для наукової праці як наших науковців, так і чужинців. Крім того, кожен музей мусить мати для розпорядимости кожного відвідувача чи науковця відповідно заготовлений каталог чи бюлетень, по перечитанні яких можна було б легко запізнатись зі змістом і скарбами музею і з тим, що нас найбільш цікавить. При таких музеях необхідні і спеціяльні кімнати для перегляду картотеки, архіву чи музейної бібліотеки, чи головне для наукової праці. Розпорошені музеї на великому обширі, та ще й в трудно доїздних місцях, ніколи не досягнуть своєї наукової та пропагандивної цілі і назавше загубляться в периферіях для наукового світу і пропаганди нашої культури. Чи є хоч один експонат вартісний історично і національно і вже опрацьований науково йоголошений для нашого і чужого суспільства з такого музею як у Бавнд Бруку чи Стемфорду чи з інших збірок і музеїв? Були лише загальні короткі описи і характеристики цих місцевих музеїв, але ще не вийшла з друку ані одна праця наукова про будь-який важливий експонат з музею. Візьмімо хоч і Музей Архів у Баунд Бруку. Там переховуються надзвичайно цінні в історичному і національному значенні експонати-пам'ятки нашої культури, які необхідно випустити на світло денне в наукових і фахових описах, а так вони спочивають мертвими для науки і суспільства та й невідомо як до них науковцеві дістатись. Тому ще раз підкреслюю, що наше музейництво вимагає поважної уваги від наших церковних, національних і громадських організацій і поодиноких наших науковців і політичних діячів. Потрібно зосередити музеї в один великий і солідний музей десь у великому місті такому, як: Ню Йорк чи Вашінґтон.Потрібно злиття реґіональних та приватних музеїв і колекцій в один культурний музейний осередок під керівництвом фахових наукових та музейних сил.

(Закінчення на стор. 4)

КОМІСІЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ ЗСА рішила, що припинення обмежень для ввозу японських кольорових телевізійних апаратів не пошкодить американській продукції. Зате на думку тієї Комісії обмеження для телевізійної продукції Тайвану і Кореї слід продовжити.

В НАМАГАННІ ПОБОРЮВАТИ ЗОРГАНІЗОВАНУ злочинність в країні, ФБІ начебто вживає сліпих від народження — бо вони мають загострений слух — експертів для розшифровування зовсім незрозумілих підслуханих телефонічних розмов поміж здогадними злочинцями, членами зорганізованих „мафій", — подає „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 19-го травня.

ПО ЕВРОПЕЙСЬКИХ СТОЛИЦЯХ ТЕПЕР МАНДРУЄ політичний жарт-загадка: яка країна найбільша в світі? І відповідь — Куба. Бо уряд Куби є в Москві, збройні сили — в Африці, а населення — в З'єднаних Стейтах Америки, — пише „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт".

Уряд ЗСА рятує автомобільну компанію Крайслер

Вашінгтон. — Уряд ЗСА уділив автомобільній компанії Крайслер позичку в сумі 1,5 більйона долярів, рятуючи цю третю найбільшу фірму виробництва автомобілів у ЗСА від банкрутства.

З проханням уділити їй позичку фірма Крайслер звернулась до Уряду ЗСА ще півтора року тому, коли продаж вироблюваних нею автомобілів драстично впав. Ця тенденція продовжувалась досі, і за перший квартал 1980 року компанія Крайслер втратила 448,8 мільйона долярів. Це, правдоподібно, було останньою спонукою в уділенні позички Федеральним урядом, що й є безпрецедентним в історії ЗСА. Позичку ще мусить затвердити Конгрес ЗСА, але це вже тільки формальність.

Щоб одержати позичку від Уряду, компанія Крайслер зобов'язалась здобути 2 більйони долярів з приватних джерел, що їй вдалося. Уряд Канади підтвердив уділення позички фірмі Крайслер в сумі 200 мільйонів долярів в заміну за інвестицію цією компанією 1 більйона долярів протягом п'ятьох наступних років у продукцію малих автомобілів і вантажників в одній із фабрик у провінції Онтаріо. Крім того, компанія Крайслер приспішено приготовляється до виробництва малих автомобілів з високою бензиновою видайністю, зокрема зосереджуючи свою увагу на звтомобілі типу „К". Крім того, фірма Крайслер уділятиме рабати покупцям автомобілів від 100 до 1,000 долярів.

Головною причиною уділення позички було побоювання, що в наслідок банкрутства біля 500,000 осіб опинилися б на листі безробітних, яка вже зросла до 7 відсотків за перший квартал року. Плян, що його запропонувала спеціяльно створена федеральна Рада позички компанії Крайслер, включає 29 передумов, яких ця фірма мусить придержуватись без уваги на продаж автомобілів. Не зважаючи на позичку від Федерального уряду, речники Ради твердять, що Крайслер втратить в цьому році біля 1 більйона долярів. Але позичку уділено в надії, що в наступному році продукція і продаж автомобілів збільшиться, що причиниться до кращої фінансової стабільности цієї компанії. Вони твердять, що фірма Крайслер є віддзеркаленням симптомів серйозної кризи в автомобільній індустрії ЗСА, яка не зуміла за останніх п'ять років достосуватися до нової ситуації, яка виникла у наслідок браку пального і напливу імпортованих автомобілів з Японії, Західньої Німеччини і Швеції. Ці країни опанували 30 відсотків американського ринку збуту. Завданням Уряду є допомогти американським фірмам частинно відзискати цю втрату.

У міжчасі, компанія Форд, яка у першому кварталі року втратила 164 мільйони долярів проголосила систему рабатів в сумі від 200 до 500 долярів за закуп нових автомобілів.

Даглес Фрейзер, голова спілки Об'єднаних автомобільних робітників, виступаючи у Вашінґтоні у четвер, 8-го травня, звернувся із закликом до Уряду ЗСА наложити мита на імпортовані автомобілі та обмежити їх продаж у ЗСА.

НА ПОЧАТКУ ТРАВНЯ ПЕРЕБУВАВ У КИТАЮ президент Пакистану, Зія уль-Гак. Він відбув цілий ряд розмов з китайськими політичними і військовими керівними колами. Китайська газета „Женьмінь Жібао" з того приводу з'ясувала положення в Афганістані, представила небезпеки для сусідніх з Афганістаном країн, які витікають з тієї російської інвазії та наголосила потребу розбудови спільного фронту боротьби.

ПОЛІТИЧНИЙ ПОХОРОН

(Закінчення зі стор. 2)

„пролетарські інтернаціоналісти" просять допомоги проти „ревізіоністів", що захопили владу в Беоґраді... Репетицію-підготову для такого політичного театру вже зроблено в Чехо-Словаччині 1968 року і повторено в Афганістані в кінці грудня 1979 року.

Ця остання подія — агресія на невтральну країну — викликала переполох у цілому світі і збудила острах: яка країна стоїть на черзі, щоб стати жертвою „визвольної політики" Москви?

Хоча на похороні Тіта був і генеральний секретар совєтської Компартії Брежнєв і в урядових заявах московського Політбюра говориться про пошанування незалежности Югославії, але добре відома в світі криводушність наслідників Леніна-Сталіна. У 1968 році Брежнєв, бувши в Чехо-Словаччині, запевняв Дубчека та інших, що хотіли створити „соціялізм з людяним обличчям": — „Це ваша справа"! Мовляв, совєтський уряд до того не мішається. Але незабаром прийшла дивізія „братніх армій", щоб оборонити Чехо-Словаччину від аґресії „західніх імперіялістів"...

Численна участь найвищих достойників із різних країн на похороні маршала Тіта — це демонстрація проти будь-яких спроб прилучити Югославію до совєтської імперії. Можна сподіватися, що в Москві це зрозуміють і будуть обережні, щоб не викликати світового конфлікту.

Нині склалася парадоксальна ситуація:політично різнобарвні уряди вшанували похорон президента комуністичної країни, щоб показати свою солідарність проти можливої аґресії іншої комуністичної великодержави. Цим ствердженно, що комуністичний режим у малій країні (напр., в Албанії чи в Болгарії) не страшний сусідам чи світовому мирові. Комунізм, з його агресивною ідеологією небезпечний для миру, коли запанує в великій державі, як російська імперія.

Політики різних країн на похороні Тіта не думали про юґославський комуністичний режим, а про небезпеку від аґресії совєтської комуністичної імперії, яка дала в Москві доступ до Середземного моря.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
мого Найдорожчого і Незабутнього
ЧОЛОВІКА

бл. п. ОЛЕКСАНДРА БЕРЕЖНИЦЬКОГО

будуть відслужені

в дні 25-го травня 1980 року
ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в Каплиці Матері Божої Одиґітрії в Боффало, Н. Й.;
в Обителі Отців Студитів, Кастель Ґандольфо, Рим;
в Церкві св. Володимира і Ольги в Ютиці, Н. Й.;
в Церкві св. Василія Великого в Ланкестер, Н. Й.

Про молитви за спокій душі Покійного просить

дружина ОКСАНА

ІРАНЕЦЬ АРАБСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ, Фавзі Неяд, який брав участь в захопленні іранської амбасади в Лондоні, поставлений перед англійський суд у Лондоні. Закидають йому участь у нападі на амбасаду й інші, получені з тим злочини та співучасть у вбивстві двох людей, які загинули в амбасаді.

З глибоким жалем і болем серця ділимося
з Рідними, Приятелями і Знайомими сумною вісткою,
що в четвер, 17-го квітня 1980 року, по короткій, а тяжкій
недузі упокоївся в Бозі в Нотінґгамі (Англія),
на 63-му році життя
наш Найдорожчий
БРАТ І ВУЙКО

бл. п.

КЛИМ РОСНЕЦЬКИЙ

осиротивши дружину ОЛЬГУ з дому ІЛЬНИЦЬКА
і доню ХРИСТЮ.

По професії учитель, кол. вояк І УД УНА, активний на громадському і комбатантському полі, довголітній учитель у Школі Українознавства в Нотінґгамі, довголітній член Управи Спілки Українських учителів і Виховників у Великій Британії та її голова в минулих двох роках і в цьому році.

Спочивай з Богом Дорогий Брате і Вуйку!
Вічна Тобі пам'ять!

Горем прибиті:
сестра — ОЛЕНА СМУЛКА
сестрінки:
ВІРА ЛАЩИК з чоловіком ЕВГЕНОМ і дітьми
ОКСАНА КІПА з чоловіком АЛЬБЕРТОМ і дітьми

Ділимося сумною вісткою
з Рідними і Знайомими,
що 4-го травня 1980 р.,
в Честері, Па., упокоїлась
в Бозі, на 79-му році життя,

наша Найдорожча
МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ І СЕСТРА

бл. п.

ПАЗЯ ФЕДОРОВИЧ

нар. 19-го жовтня 1900 р. в с. Фирлиїв, пов. Рогатин, Україна, вдова по бл. п. Василеві (упокоївся 2-го лютого 1973 р.), членка 156-го Відділу УНС ім. Шевченка в Честері, Па., парафіянка української православної церкви Пресв. Марії. До Ню Йорку приїхала 1921 р., жила в Пармертоні і Честері, Па.

ПОХОРОН відбувся 7-го травня 1980 р. на цвинтарі Lawncroft в Линвуд, Па.

В глибокому смутку:
сини: МИХАЙЛО, ЙОСИФ І КАРЛО
доньки: МАРІЯ І СТЕЛЛА
сестра — МАРІЯ ПЕРДАК
11 внуків і 6 правнуків

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ukrainian Free University Foundation, Inc.
203 Second Ave.
New York, N. Y. 10003

З ВЕЛИКОЮ ПРИЄМНІСТЮ І ВДЯЧНІСТЮ ІНФОРМУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПРО ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ФУНДАЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

СПИСОК ч. 1/1980

Щиро вітаємо достойних членів фундаторів Фундації УВУ мгр. Марію і д-ра Степана Гиків, які своєю черговою пожертвою 2,000 дол. зложили до сьогодні на Фундацію УВУ 13,150.00 дол. Нам приємно привітати Панство Гиків як одних із перших фундаторів „ПОСТІЙНОГО СТИПЕНДІЙНОГО ФОНДУ" (ПСФ) при Фундації УВУ, з якого щорічно в їх імені приділюється стипендія на студії або дослідну працю в царині україністики. До речі згадати, що на сьогоднішній день при Фундації існує вже п'ять ПСФ.

Вітаємо нових членів меценатів Фундації УВУ, а саме: Вельмишановні Пані Марію Підгородецьку і Катерину Коленяк; рівнож вітаємо нашу нову членкиню добродійку Вельмишановну Паню Теклю Цибух-Свідан і десятки нових членів Фундації УВУ та сотні постійних і нових жертводавців:

2,000.00 дол. — д-р Гик, Степан і мгр. Марія
1,000.00 дол. — Підгородецька Марія
500.00 дол. — Коленяк Катерина
500.00 дол. — Цибух-Свідан, Текля
250.00 дол. — мгр Турецький, Микола
150.00 дол. — д-р Борковський, Роман і Марія
150.00 дол. — проф. Губіцький, Михайло

по 100.00 дол. зложили:

Арка Ко., Ню Йорк; Ваялькаліев-Циганюк, Христина; Варташ, Христина і Карло; Віловус, Ярослав і Елисавета; д-р Богданський, Петро; Войчук, Микола; Ващук, Леся і Роберт; д-р Дерій, Омелян; д-р Зарицький, Мирослав Л.; Карпишин, Зенон; д-р Кобилецький, Роман і Анна; Козбур, Тарас і Ксеня; Костик, Сильвестер; Костик, Володимир і Людмила; Кухта, Роман (п. Кухта Роман відвідав УВУ літом в Мюнхені, де зложив 250.00 дол.); Кучма, Мирослав; д-р Лисяк, Роман; полк. Лопатинський, Юрій; Мальоне, Мері (зложила як вдячність батькам); дир. Матійців, Прокіп; Молофій, Петро (Канада); Монастирський, Честер і Ольга; д-р Небожук, Анна і Теодор; проф. Салик, Степан; Санчук, Дан М.; Симчич, Микола; Сливка, Данило; УНС 5-тий Відділ св. Миколая в Асторії; д-р Харкевич, Мирослав і Олеся; д-р Шпетко, Микола; мгр Щербанюк, Яро(слав), інж. Яременко, Антін; д-р Ящун, Василь; Миськів, Володимир.

по 50.00 дол. зложили:

д-р Волинець, Ілля; Заяць, О.; Зеленюх, Степан; Гаврилів, Тома; Клос, Володимир; Коструба, Ярослав; Лотоцький, Теофіль; д-р Музичка, Ярослав; Назаревич, Володимир; Плескун, Ярослав; Реннер, Володимир і Емілія; д-р Серант, Іван; Стефанишин, Марія; д-р Стрільбицький, А. Р.; Старостенко, Юрій і А.; о. Ткачук, Іван; Ульянець, І.; Юркевич, Роман; Ягольницький, Дмитро; Яцук, Петро.

40.00 дол.:
Воронка, Василь

30.00 дол.:
Демченко, Олекандер і Юлія

по 25.00 дол. зложили:

Андрейко, Микола; д-р Андрушків, Джозеф; Вздир, Василь; Воднарчук, Всеволод; Візантійсько-церковна гуртівня (Філ.); Войтович, Г. (Канада); Вруський, Дмитро; д-р Гаврилюк, Орест; Грубець, Степан; Демків, Іван; Демчко, Олександер; Добош, Павло і Анна; Доскочинський, Василь; Дрозд, Тарас і Марійка; Дубас, Анна; інж. Дубас, Богдан; д-р Зарічний, Василь; Зарицький, Гіларій і Зеновія; Іванчук, Адріян і Ліліяна; Каваць, Михайло; Королишин, Петро; Коруд, Василь; Костик, Степан і Надія; Кохан, Іван і Татіянна; Кріслатий, Григорій і Семен; Кузьмович, Степан; Лисий, Ігор і Дарія; д-р Лялар, Джозеф; д-р Макаревич, Іван; Масюк, Ярослав; Морозевич, Олена; Навроцький, Григорій; д-р Олесіюк, Андрій; д-р Оришкевич, Осип; Оришкевич, Петро і Глорія; д-р Осінчук, Роман і Лідія; Остафійчук, М.; д-р Очеретко, Ярослав; Падяк, Марія К.; Підгірний, Іван; д-р Погорецький, Роман; Поліщук, Павло і Розалія; Полянський, Іван; Рокіски, Едвард і Стефанія; Ривак, Петро; Самопоміч, Відділ в Ню Йорку; Самопоміч, Головна Управа в Ню Йорку; Свищук Юрій і Христина; Семенина, Володимир; Сем'янчук, Марія В.; Салдан, Михайло; мгр Соловій, Мирон; Сорочак, Володимир; Старух, Віра і Лонгин; Стебельська, Лідія; д-р Стромецький, Остап і Гаріст Анн; Струмінська, Марія; Супрунович, Олександер; Сущенко, Михайло і Марія; Татарський, А. М.; інж. Тишовницький, Омелян і Олена; Товариство Гуцулів ім. Довбуша в Бофало; Тучковський, Анна і Дмитро; Федорович, Антін; Хіч, Олекса; о. Хлистун, Андрій; Ходорович, Дмитро; Цвях, Анастазія; Цимбала, Стефанія і Евгенія; інж. Чопівський, Микола Ф.; проф. Чорнодольський, Михайло; о. Шараневич, Еміль; д-р Шебунчак, Богдан; Шмотолоха, Христина і Стефан; Шолдра, Діонізій; Янда, Макар; Ярема, Петро; Яхно, Ольга.

по 20.00 дол. зложили:

Варан, Катерина Д.; Воднар, Іван; інж. Вальчук, Володимир і Катерина; Ващук, Евген і Марта; Женецький, Марія; Жучок, Андрій; д-р Мичковський, Мирослав; Павлович, Орест і Стефанія; Піндичук, Евген; Струмінський, Ярослав; Федорів, Мирон і Лідія.

по 15.00 дол. зложили:

Андрушків, Степан; Аттон, Джон і Мері; Бабенко, Віктор; Баб'як, Евгенія П.; Балабанов, Таїса; Васс, Розе; д-р Бережницький, Юрій; Білоус, Степан; Воднар, Роман; Воднарський, Зенон; Войко Степан И.; Войчук, Петро; Вудзяк, Роман; Вук, Андрій і Катерина; Вульба, Микола і Лідія; Вучек, Михайло і Наталія; Варивода, Ярослав; Васильков, Анна; Воробець, Розе; Гамільтон, Надія і Джан; Гошовський, Володимир і Леонтина; Гриньків, Володимир і Ольга; Грицай, Петро і Зеня; Геллнер, Джозеф; Грегори, Аделе; Єрмолович, Стефанія; Іванчук, Іван; Дармограй, Петро; д-р Димицький, Михайло; Дмитрик, Іван; мгр Квіт, Зеновій; Кікцьо, Михайло і Анна; Клюсик, Микола; Клим, Петро; Колодій, Рассел; Кордуба, В.; Корсун, Федір; Корсун, Венджамін; Кравець, Юрій С.; Крижанівський, Юліян і Лідія; Кульба, Волтер; Курлей, Павліна; Кузьмин, Павло і Таня; Кузмович, Денис; д-р Лоза, Михайло; Манюк, Петро; Масюк, Наталія і Володимир; Матковський, Марія і Ярослав; Мерещак, Володимир; д-р Метіль, Гнат і Еріка; Михайлів, Богдан і Ольга; Мудрий, Василь; Неграбецький, Лев; інж. Нестерчук, Юрій; Никифор'як, Анна; Осипчук, Іван; Петрущак, Ярослав; Попака, Василь і Олена; Попович, Володимир і Юстина; проф. Придаткевич, Роман і Лідія; інж. Раковський, Роман; Рубчак-Єнсен, Евгенія; Рудницький-Сокіл, Марія; Ри, Петро; д-р Сениця, Павло; Серна, Павло; д-р Січ, Дмитро; проф. Скальський, Аскольд; Стефан, Авґуст і Ольга; Терчанін, Джозеф; Філінський, Богдан; Форд, Джон; Чехович, Донна А.; проф. Чорній, Степан і Ольга; Чучман, Степан і Марґарита; Шарко, Евгенія; Шевчук Карпатія Говз; Шмуляк, Вільям; Юркевич, К.; Демків, Петро.

по 10.00 дол. зложили:

Вачинська, Оксана; Вачинський, Юліян; Варт, Петро і Вірджінія; Верегулька, Станислав; Віловус, Володимир і Ірина; Боардман, Мері Ц.; Бошко, Волтер; Вуцерка, Анна; Буган, Степан; Ващук, В.; Вербицький, Ірена і Лев; Вигінний, Петро; Вомпель, Осип Роман; Воробець, Теодор; Гайовий, Федір і Марія; Горішний, Павліна; Ґелемей, Олег; Джус, Осип і Надія; Еліїв, Д.; Еліїв, Теодор; Карпяк, Марія; Косовський, Гарри; Костик, Володимир; Крижанівська, М.; Куховецький, Корнель; Кузів, Михайло; д-р Лазарук, Вільям і Марґарета; Лещишин, Петро; Малинівський, Михайло і Ольга; Маріяш, Дмитро; Мельник, Ірена; Міщенко, Евдокія; Огаренко, Любомира; Омецінський, Омелян і Марія; Осідач, Мирослава; Паньків, Юлія; Петрівський, Микола; Пилипець, М.; проф. Попель, Степан; Романів, Ірена; Саєвич, Юрій; Сачко, Чарлес і Наталія; Семанюк, Василь; Семків, М. і Л.; Сенютович, Вячеслав; Слука, Степан; Смеричинська, А.; Сміт, Джордж і Ірена; Снігур, Галина; Стасів, Марія; Трач, Надія; Філіповіч, А.; Холєвчук, М.; Цьонка, Лев і Женя; Черешня, Іван; Човник, Йосиф і Стефа; Чорний, Микола; Шеремета, Стефанія; Яценко, Іван.

9.75 дол.:
Олексюк, Параскевія

7.00 дол.:
Слука, Степан

по 5.00 дол. зложили:

НН Вронкс; Бурак, Андрій; Ващук, Софія; Войтович, Михайло; Гановська Ірена; Горбач, Гелена Е., Гриник, Михайло; Губка, І.; Гула, Петро; Демиденко, Л.; Децик, Віктор; Дядинюк, Ольга; Єйна, Микола і Анна; Зазуляк, В.; Залеська, Марія; Клим, Ярослав і Іванна; Коцибала, Святослав; Кушнір, Осип; Лаба, С.; Лаба, Т.; Лаврів, Василь; Левицька, Марія; Лукіянович, Філярет; Михайлюк, Василь і Гелен; Мочерняк, Михайло; Павлишин, О.; Пізар, Василь; Полонюк, Михайло і Катерина; Руда, Анна; Савескі, Вільям; Стукало, Ніколяс; Федоренко, Аніта; Федунишин, Іван; Харамбура; Хоцінські, Джені; Цегельська, Любов; Чересенко, Василь; Чересенко, Д.; Шавринський, Михайло і Лідія; Яріш, Петро і Марія; Ясінський, Лонгин.

по 3.00 дол. зложили:
Павлишин, Гарри; Пащук, Олександер

по 2.00 дол. зложили:
Костів; Стефанів, Петро

В попередньому списку жертводавців на Фундацію УВУ („Свобода", 22-го січня, 1980) з уваги на нечіткість письма були й помилки в прізвищах. Виправляємо їх і перепрошуємо шановних жертводавців: д-р Осип Ільків — 1,000 дол.; д-р Наталія Орловська-Калікін — 300 дол.; по 100 дол. — Степан Кікта, д-р Евген Котик, д-р Юрій Кишакевич, інж. Омелян Тишовницький; по 15 дол. — Марія Сем'янчук; по 10 дол. — Мирон Ожґа; по 5 дол. — Вільям Вагрій, Вільям Шпінда.

Ім'я і прізвище в цьому списку подаємо так, як вони були подані жертводавцями українською мовою, якщо вони були подані тільки латинкою — подаємо їх користуючись транслітерацією Конґресової бібліотеки США.

Щоб оминути неточностей, просимо всіх шановних жертводавців **подавати свої прізвища в двох мовах.**

Щиро дякуємо всім жертводавцям. З уваги на всеукраїнську місію, яку сповняє УВУ, МЕТОЮ ФУНДАЦІЇ є, в шестидесятиліття існування УВУ (1921-1981), — створити ОДНОМІЛЬЙОНОВИЙ ФОНД, який допоможе забезпечити не тільки існування, але і дальший розвиток української науки у вільному світі, так конче потрібної тим більше, що на Рідних Землях йде повна русифікація.

ТОМУ УПРАВА Фундації звертається до **ВАС** з гарячим проханням **стати членом Фундації**, або скласти пожертву **в міру Ваших** спроможностей. Якщо Ви зложили свою пожертву — тоді доповніть її одноразово чи ратами, щоб стати членом Фундації із всіма правами, відповідальністю і привілеями. Коли Ви вже є членом Фундації — **просимо ВАС піднести свій вклад на вищий рівень.**

Нехай у нашій діяспорі не буде ані однієї особи, родини, парафії, організації чи установи, ім'я якої не було б записане між тими, що поклали свою цеголку у велику будову — Фундацію УВУ.

Виповніть ще сьогодні ЧЛЕНСЬКУ ЗАЯВУ і перешліть разом зі своєю вкладкою чи пожертвою на адресу Фундації. Ще раз запрошуємо ВАС ОСОБИСТО до цього.

Проф. Петро Ґой — Президент Фундації УВУ
Д-р Ярослав Моцюк — Фінансовий Фундації УВУ

Просимо ласкаво тут відтяти й виповнити

1. Прошу прийняти мою (нашу) пожертву: $ 15.00 ☐ ; $ 25.00 ☐ ; $50.00 ☐ , інша:
2. Роди членства: (одноразова членська вкладка)
   а) звичайний член ☐ $100.00;
   б) член добродій ☐ $ 500.00;
   в) член-меценат ☐ $ 1,000.00.

Зобов'язуюся сплатити до .... (дата)

Ім'я і прізвище або назва організації ....

Адреса ....

Підпис апліканта (жертводавця) .... Дата ....

Чеки виписувати на: UFU Foundation та висилати на адресу Фундації УВУ:

UKRAINIAN FREE UNIVERSITY FOUNDATION, Inc.
203 Second Avenue ■ New York, N.Y. 10003

УКРАЇНСЬКЕ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Я сердечно вітаю новоутворений кілька років тому Музей Української Народної Творчости в Ню Йорку, який, не дивлячись на обмеження фахових сил та дуже мінімальну фінансову базу, спромігся сьогодні у такому великому місті як Ню Йорк належно себе зарепрезентувати. Підвалини під цей музей поклав Союз Українок Америки, який започаткував збірки музейних експонатів української народної творчости і які вже фігурували не раз на спеціяльних виставках в Українському Інституті Америки. Але офіційно Музей Української Народної Творчости відкрито в 1976 році в Ню Йорку при 203 Друга евеню, що його належно і фахово упорядкувала невтомний працівник і директор музею д-р Оксана І. Грабович у співпраці з іншими жінками українками різних мистецьких та наукових фахів. Було надзвичайно приємно відвідати музей і оглянути детально його експонати, що їх розкладено чи повішано за певною науковою систематикою і мистецьким смаком. Біля кожної пам'ятки і експонату відвідувач читає точні описи і пояснення на етикетах із зазначенням походження і віку речей. Переходячи з кімнати до кімати, глядач має враження, що ніби знаходиться в Україні під час якогось свята поміж різнобарвно вбраним українським народом, головним чином серед українського жіноцтва. Прекрасні взірці вишивок, тканин жіночого і чоловічого одягу захоплювали очі своєю красою і мистецьким виробом і ясно свідчать про високу матеріяльну і духову культуру нашого народу з різних околиць нашої Батьківщини. Різнобарвна кераміка, різних форм домашнього вжитку з чудовими орнаментами і взірцями, головно з Гуцульщини і Підкарпаття та писанки захоплюють та звеселяють душу кожного відвідувача, чи то українця чи чужинця. При цьому в музеї існує спеціяльна картотека і фототека всіх експонатів музею із їхніми метриками та фаховим описом диспозиції, тут є і місце для тих, хто хотів би довше застановитись і переглянути фахово картотеки чи інші музейні матеріяли і попрацювати трохи над ними. Провідники в музеї дуже ввічливі і радо дають відповіді на запити глядачів і фахове пояснення, що приємно вражає кожного, хто сюди входить. Великий, однак, жаль, що такий цінний і прекрасний музей приміщується у невідповідному і невигідному місці та не має певного забезпечення від випадків пожежі. Будинок, як і всі будинки в тому районі, дуже старий, а до музею треба підніматись досить високо по сходах, що не кожному відвідувачеві це подобається, а до цього це і непрактично. Однак треба мати надію, що громадянство та наші меценати нашої еміграції у ЗСА знайдуть можливості і фінанси, щоб допомогти так цінній нашій молодій установі, як Музей, перенестися до більш відповідного і кращого місця репрезентації. Бажано було б музей поширити в характері його експонатів та відділів і не обмежуватися лише його народною творчістю і мистецтвом, але і відкрити в музеї ще й відділи української археології, історії та сучасного образотворчого мистецтва з постійними виставками образів наших так численних і знаних мистців.

ПЕРЕД МАДРИДОМ...

(Закінчення зі стор. 2)

Велигорської, І. Бригідер, М. Петришин, М. Хомин і інших переводить збіркову акцію для піддержки участи української групи в Копенгагені. Наступну і, мабуть, останню підготовчу нараду підготовляє Фінансова комісія СФУЖО на Америку — в Філядельфії 18-го травня цього року.

Увага Конференції в Копенгагені йтиме в першу чергу по лінії потреб Третього світу — економічно відсталих країн, тому то й питання загальних прав людини знайде свій відгомін у дискусіях і резолюціях, тим більше, що Комісія Статусу Жінок на своїй сесії у Відні, 25-го лютого до 5-го березня, напередодні конференції в Копенгагені ухвалила кілька резолюцій в цім напрямі. І так в одній з резолюцій комісія передала до Генеральної Асамблеї домагання „опрацювати деклярацію відносно участи жінок для скріплення миру і безпеки, а проти колоніялізму, расизму, расової дискримінації, чужої агресії і окупації та всіх форм чужого панування". Ця ж Комісія підтвердила принципи заґарантування фундаментальних прав одиниць, принятих в Універсальній Деклярації Прав Людини та закликала уряди і міжнародні аґенції присвятити спеціяльну увагу на умовини ув'язнення жінок, що понижують людську гідність та загрожують здоров'ю. А в тексті ще однієї резолюції Комісії Статусу Жінок звернула увагу на факти, що родини в'язнів стають жертвами переслідування, дошкульних шикан та іншого обмежування їхніх прав — лише за їхній родинний зв'язок.

Перед українською делеґацією, яка складатиметься із осіб з різних організацій і різних країн, є подвійне завдання — піддержати програму світового пляну на наступне п'ятиліття, зокрема позиції свого державного представництва, а з другого боку використати плятформу комісії статусу жінок в ділянці прав людини і пригожу політичну атмосферу та подати відповідні меморандуми, рекомендації (через свої державні делеґації), зорганізувати панелі, семінари чи зустрічі, використати засоби масової інформації, влаштувати виставки і т. п., що винесли б на міжнародний форум справи не лише важливі для українських жінок, але й ширшого засягу. Це ж бо є в першу чергу міжнародна конференція з різнорідною тематикою і всілякими можливостями. Щоб мати успіх, Світова Федерація Українських Жіночих Організацій потребує піддержки цілої громади, всебічної помочі — грішми, матеріялами, та й добрим словом. Треба пам'ятати, що липнева конференція в Копенгаґені попереджує листопадову мадридську конференцію.

У всіх справах, пов'язаних з конференцією в Копенгаґені, належить звертатися на адресу СФУЖО: 4936 North 3th Street, Philadelphia, Pa. 19141.

ДЛЯ МАМИ

Мабуть, як і кожного року, не було ні однієї громади, в якій не відзначили б День Матері в той чи інший спосіб. Вже хоча б навіть під впливом реклямних вітрин у цю травневу неділю кожний збирався із думкою-привітом для матері. Для матері тієї, що далеко ген там..., й до тієї, що у всесвітах Господніх, зринає думка спогадом давноминулих літ. Це так дорослі в спогадах і мріях вітають матерів своїх, а дітвора зовсім спокійно придумує привіти римовані, картинки ліпить з паперів кольорових й виводять рівно „Мамі Дорогій".

Все ж таки до сліз зворушливо було урочисто-скромне свято, призначене для своїх матерів дітворою, що в Студії Мистецького Слова навчаються з п. Лідією Крушельницькою, щоб якнайкраще збагнути мову рідну у формі й красі, щоб сприйняти і зосвоїти милозвучність слова — рідного, святого, що топтане й нищене сотнями літ.

Й от в Ню Йорку, 10-го травня, у просторій залі Пластового Дому зібралось кілька десятків матерів, бабунь й батьків. І тут у цьому рідному гурті відбулось Свято Матері, найбільш урочисте, яке колинебуть траплялось бачити мені!

Виходили урочисто й несміло, лиш чуть серденька лопотіли живо, оті: Мартуся, Христі, Орест і Тамара; Андрій, Марічка, Рома, Ляриса, Галя й Алла. І знову Аскольд, Юрко і Микола, Наталка та Катруся, потім Оленка і Арета й ще Мелася, Ксеня, Леся та Яринка. Всі разом піднесли своїм мамам й бабуням найкращий букет квітів запашних, бо ввесь укритий скарбом найціннішим — словом рідним — рідним, не чужим!

Вони виходили й вручали жмут слів у китиці віршовій, що із віршів Уляни Кравченко вивчали для мами на цей День — від них дарунок ось який:

„Ой, не все сказати вміє
дитиняча мова,
Мамо! Мамо, в рідній
хаті
Всьому Ви основа!"

Було врочисто, любо й величаво, а матерям ще й радісно було, що рідне слово — безмежно-цінний дар! Дар — дали їм їхні діточки.

Х.В.

„Розстріляна муза" — день поезії у Ґлен Спей

Все частіше і частіше дехто з самих росіян стверджує існування російського „великодержавного" шовінізму. Це признання приходить запізно: економіст у УССР Михайло Волобуїв вже відразу після „пролетарської" революції ще в 20-их роках статистичними даними виявив, що комуністична Москва продовжує стару царсько-російську колоніяльну політики на Україні.

Тоді ж Микола Хвильовий у своїх бойових есеях підніс стяг боротьби проти шовіністичної машини московського тоталітаризму, поставивши категоричний імператив кінця російської геґемонії. Цей рух спротиву московській експансії набрав величезної популярности та ідейної сили. Москва програла цю битву на полі ідей, тож, послідовна у своїх методах, вдалася за допомогою до військ НКВД...

Наступили роки нечуваних репресій, розстрілів, доведення до самогубства українських поетів, письменників та культурних і політичних діячів. Було знищено 223 лицарів українського вільного слова й культури.

Ініціятивна група жіноцтва українського села Ґлен Спей постановила пошанувати заборонену в Ріднім Краю традицію шестидесятників і зорганізувати своїми силами День поезії, присвячений помордованим Москвою поетам в ті криваві роки. Цей День поезії під назвою „Розстріляна муза" матиме місце в залі церкви св. Володимира 31-го травня, субота, о годині 7:30 вечора, і розпочнеться Панахидою по жертвах московського голокосту. В програмі Дня поезії — читання кращих поетичних зразків тих часів і подання коротких відомостей про життя й трагічний кінець їх авторів.

Мирослава Скасків

ЗАСУДОМ ІСЛЯМСЬКОГО СУДУ В ТЕГРАНІ засуджено на кару смерти колишнього міністра освіти паню Фаракту Парсу. Присуд виконано. Під час екзекуції Парсу, переведено також присуд смерти на двох інших жінках. Засудженій Парсу пороблено закиди, що вона „брала участь в ухвалі антинародніх законів, ... сприяла імперіялістичній культурі і сприяла проституції в міністерстві освіти. До публічного відома не подано, як виглядали докази тих „злочинів".

Св. п. інж. Володимир Коссар

(У 10-річчя його смерти)

Св. п. інж. Володимир Коссар

Минуло десять літ, як батогом тріснув! Як той час іде — „панта рей" — казали греки. Того часу відійшов у вічність в Канаді один з найбільш маркантних і кольоритних постатей української збройної визвольної боротьби.

Ледве повернувся з фронту Австрії, і вже знову на фронт України, бо жорстока була доба, Львів загрожений, а т. зв. Сокальський кордон України і границя, яку окупанти поставили між Галичиною і Волинню — без війська. Волинь тоді ще не знайшла себе, ще не знала, що за 10 років вона стане новим П'ємонтом розритої і поділеної України.

У сам час прийшов сотник Коссар. У час, коли треба було заповнити фронт, який стояв отвором у напрямі збройних сил отамана Оскілка. Веселої вдачі, в службі строгий командант, бойово вишколений хрестом війни, 27-річний молодець наборзі створив собі свій власний варстат праці — П'яту Сокальську бриґаду Української Галицької Армії. З нею тримав фронт. У часі офензиви ген. Галлєра перейшов Збруч. Похід на Київ, через який, — як твердив наш дотепний маестро Йосип Гірняк, — УГАрмія мала повернутися до Львова.

Не вернулася. На три шляхи розбіглася славна УГА, та, що ще могла розбігатися по плямистім і поворотнім тифах...

Володимир Коссар був через дві каденції (8 літ) головним контролером УНСоюзу в часі, коли д-р В. Ґалан був головою комісії. І як звичайно, коли зійдеться „стара война", йдуть розмови про подвиги людей, частин армії, наступи і відступи.

Запам'ятав я собі дві такі історії походу на Київ. У селі стояла батерія гавбиць пор. В. Ґалана. Вночі по призначенню прибула до села бриґада сотника Коссара, і, як казав кватирмайстер, село мало бути без війська. Сотник Коссар по довшому марші думав відпочити, аж тут у дорозі на перешкоді спочинкові стала „Батерія Смерти" Ґалана.

„Чому ви досі не покинули села, — кричав на Ґалана Коссар, — мої коні і люди покриті порохом і потом. Я вас зарапортую до Команди Армії".

На це Ґалан: „Не підносіть голосу, пане сотнику, я вам не підлягаю, не дістав я приказу відійти, зачекайте дорана. Ваша бриґада хай ночує надворі, а ви ходіть до мене, де є для вас вільне ліжко".

Помирилися, бо обидва були джентлмени.

Друга історія більше весела. В одному фільварку на Поділлі плекав польський дідич расові коні, мав теж англійської гарячої крови араби.

„Пропав мені арабський кінь, якого я щойно вишколив під сідло, — скаржився польський граб'я Коссареві, — може ваші хлопці вкрали?" — „Мої хлопці не конокради, а здисципліновані вояки, але я заряджу перевірку коней бриґади". — Заким то зарядження ввійшло в силу, прийшов наказ походу, під час якого хлопці мали шукати „араба".

На слідуючому постої Коссар зарядив збірку і перегляд коней в пошуках за конем. Коссар переглянув всі коні, але араба не знайшов. Вже під Києвом знайшовся кінь, і здивований сотник питає: „Де ви, хлопці, сховали коня, його не було рядом біля паркану для перегляду?"

„Прошу, пана сотника, ви робили інспекцію коней і їхали на ньому, тому його не було в гурті", — відповів чура. — „А ви, — батяри, але коня вже віддамо з поворотом до Львова". — З тим конем П'ята бриґада закінчила війну.

По нашій прогрі Коссар опинився в Карпатській Україні, де працював „у Земєдєльскім Рефераті в Ужгороді".

Володимир Коссар скінчив рільничу академію в Дублянах біля Львова, яка не дає титулу інженера, а він вирішив такий титул мати, тому їздив з Ужгороду до Праги доповняти деякі предмети, і так ми пізналися.

З різних причин чехи старалися позбутися галичан, бо поляки натискали на них, як теж мадяри.

Разом ми покинули Чехо - Словаччину, без права повороту. Він еміґрував до Канади, а я до ЗСАмерики. Осів у Саскачевані, де купив малу фарму; викладав якийсь час на університеті в Саскатуні, очолював Українське Національне Об'єднання, був організатором УНСоюзу, і все твердив, про світлу будучність УНСоюзу на заході Канади, що потверджує тепер сенатор Павло Юзик.

Як контролер УНСоюзу, Коссар все мав перед собою на столі купу олівців, червоних і синіх, і його звіти були до найдрібніших деталів.

Про його діяльність в Канаді? Це велика історія і не місце тут у тій короткій згадці помістити.

У Альманаху Стрілецької Громади, який вийшов у 50-річчя існування, можна збагнути і довідатися більше про того „Лицаря Абсурду", що не мав часу жити для себе і родини.

Любив Вінніпеґ, але з дочкою і дружиною раднерад мусів його покинути. Двоє добрих дітей — син і дочка, замужня Білак, любили батька, а він їх. Його вірна дружина не ділила слави мужа, жила і живе дітьми і внуками, скромна, працьовита, ділила долю без нарікань, бо така її вдача.

Звичайно інж. Володимир Коссар був для мене взірцем українського вояка і громадянина. Спокійно рішав не раз складні проблеми і різав гордіївські вузли, як цього треба було.

Таким я його знав і пам'ятаю!

Степан Куропась

„У загоні лише дівчата", — схвалює „Молодь України"

Київ. — У Ямпільському районі у колгоспі створено загін, що складається із самих дівчат, — інформує, схвалюючи цей почин київська газета „Радянська Україна". Не тільки ця газета, але й ...щоважливіше ініціятиву створення цього загону схвалив і Ямпільський районний комітет Комуністичної партії України.

І, мабуть, тому, що у Совєтському Союзі жінкам належать „права на рівні з чоловіками", у цьому колгоспі працюватимуть молоді трактористки, вирощуючи кукурудзу за новими технологічними устаткуваннями на площі 167 гектарів.

Ґазета повідомляє, що вони зобов'язалися, тобто... їх зобов'язали, одержати не менш як по 60 центнерів зерна кукурудзи з кожного гектара, щоб „у завершальному році п'ятирічки" виказатися „ударною" працею.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

Відкритий турнір копаного м'яча юнаків УСЦАК

З нагоди Олімпійського року УСЦАК влаштовує ряд великих спортових імпрез, присвячених 25-річному ювілеєві Української Спортової Централі Америки і Канади. Однією з таких імпрез є властне відкритий турнір копаного м'яча юнацьких дружин, який відбудеться в днях 24-25 травня ц.р. в місті Клівленді. Господарем турніру є УАСТ „Львів". Початок змагань передбачено на 11-ту годину перед полуднем в суботу, коли відбудеться офіційне відкриття. В турнірі можуть брати участь дружини в повних українських складах, змагуни яких народжені в 1961 і пізніших роках. Усі змагуни мусять мати офіційні виказки Американських юнацьких ліґ у відповідних стейтах. Зголошення дружин разом із вписовим по 50 дол. (від дружини) треба вислати на адресу: УАСТ „Львів" на руки Івана Росула 2591 Дейл евеню, Рокі Рівер, Огайо 44116.

Дев'яті спортові ігрища молоді — 1980

Однією з центральних і найбільших спортових імпрез на терені УСЦАК-Схід будуть IX Спортові Ігрища Молоді, які відбудуться в днях 28-29 червня ц.р. на оселі СУМА в Елленвіл, Н.Й. Ця „міні"-олімпіяда українських спортових і молодечих організацій проходитиме під знаком 25-річчя УСЦАК, в рамцях якої відбудуться теж відбиванкові першенства УСЦАК-Схід. Дев'яті українські Спортові Ігрища Молоді включатимуть слідуючі роди спорту: легка атлетика, копаний м'яч і відбиванка. В копаному м'ячі в кількох вікових групах — 11-18 років життя, у відбиванці в чотирьох групах — юначок і юнаків до 18-ти років життя, і легкій атлетиці в двох групах юнаків і юначок (11—14 і 15-18 років життя). Як і минулого року, ці ігрища відкриті і в них можуть брати участь дружини і спортовці теж з українських спортових осередків з інших делеґатур УСЦАК. З нагоди Олімпійського року управа УСЦАК-Схід закликає усі українські спортові і молодечі організації взяти участь у цьогорічних ігрищах. Цьогорічні ігрища веде провід у такому складі: М. Стебельський — голова, Я. Козак — заступник, Я. Рубель — головний суддя ігрищ, Д. Бобеляк — секретар, О. Напора — фінансовий референт, О. Твардовський — пресовий референт, Я. Петрик — технічно — організаційний, С. Палидович — провідник змагань, Є. Чижович — провідник відбиванкового турніру Р. Глушко — провідник турніру копаного м'яча, О. Колодій — провідник легко-атлетичних змагань, В. Костик — господарський референт, д-р М. Бих — лікар ігрищ. Верифікаційна комісія: Є. Гановський, Р. Савчак, І. Сохан, М. Шміґель, Ю. Храневич.

Відбиванкарі УСВТ „Ч. Січ" були учасниками відбиванкового турніру Морґана в місті Голійок Массачусетс

Вперше в історії чоловіча дружина „Ч. Січі" брала участь у престижевому відбиванковому турнірі, так зв. „Морґан Інвітейшенал", який відбувся в суботу 19-го квітня ц.р. в місті Голійок, Массачусетс. Як відомо з історії цього спорту, в цьому місті в 1895 році народилася відбиванка, що її впровадив Вільям Морґан. На початку відбиванкові гри проходили тільки в Голійок, але пізніше поширилися через стейт Массачусетс і Нову Англію по цілій Америці. В чергових десятиліттях ця цікава і корисна для здоров'я ґра проникла в різні країни світу. В 1964 році відбиванку включили до олімпійських програм.

Відбиванка дуже популярна в сучасній Україні і була поширена свого часу між новоприбулою до Америки українською молоддю. На жаль, під сучасну пору, коли цей спорт набуває великої популярности між американською молоддю, кількість української молоді, зайнятої цим спортом, значно зменшилася. Шкода.

Звітовий турнір, як і в минулому, спонзорував „Чемберс оф Комерс" і йому присвятила велику увагу місцева преса. До турніру допустили найкращі під сучасну пору дружини, які в цьогорічному сезоні здобули щонайменше три першенства в офіційних турнірах Американської і Канадською Федерацій. Змагання турніру проходили на початку в двох рівнорядних групах, після яких по дві дружини, що зайняли кращі місця, ввійшли до півфіналів.

„Ч. Січ" перемогла клюб Огайо Говард Ґ.О. вислідом — 15:6, 15:0, і сильний клюб Квебек, Канада, 15:12, 16:14, але програла з „Чайкою" Меріленд — 12:15, 15:17, у висліді чого зайняла друге місце і тим самим ввійшла до півфіналу. В зустрічі з відомим чоловим відбиванковим клюбом „Бака" українські відбиванкарі зазнали поразки — 13:15, 14:16 і тим самим зайняли третє місце турніру. В другій групі виступали: „Бака", Бостон, Гошеляга, Монтреаль, Бостон УМСА, Мт. Ґретна, Пенсильванія. В складі „Ч. Січі" цим разом виступали: Н. Паславський, Д. Емич, П. Мельник, А. Голинський, Д.Пор, М. Лящук, Ю. Темницький. Бракувало контуженого П. Гунчака і перешкодженого у Вест Пойнті М. Паславського.

УСВТ „Чорноморська Січ" — С. К. „Вісла" — 1:1

В чергових ліґових змаганнях, що цим разом відбулися 20-го квітня ц.р. на площі „Вісли" в місті Ґарфілді, „Ч. Січ" закінчила в нічию — 1:1 і цим самим привезла одну точку. В складі „Ч. Січі" в цій грі виступали: М. Хамуляк, А. Бакун, Ю. Бакун, Васіло, Несторенко, Денисюк, Леонів, Тимій, Каздоба, Охрименко, Костільо. Провідник і тренер — Юрій Саварин.

УСВТ „Ч. Січ" (юнаки) — Савт Орандж (юнаки) — 1:1

Єдиного ґоля для „Ч. Січі" здобув з карного стрілу Є. Турянський. (от)